

NARCIS – SYMBOL JARI A NÁDEJE

Žltý narcis. Kvet, ktorý je symbolom jari a nádeje, už 22 rokov patrí ľuďom, ktorí vo svojom živote počuli krutú diagnózu: rakovina. Slovo, pri ktorom asi každému z nás naskočia zimomriavky. Choroba, ktorá má niekedy veľmi rýchly spád. Ale na druhej strane, choroba s ktorou človek bojuje dlhé roky.

Každoročne si v apríli pripomínáme tých, ktorí bojujú s touto chorobou. Deň narcisov by mal byť veľmi dôležitý pre každého z nás. V celoročnom zhone, pri všetkých povinnostiach, práci, strese a starostiach, zastaviť sa a poďakovať za svoje zdravie. Rovnako ako poprosiť o silu pre tých, ktorí s touto chorobou bojujú. Pred niekoľkými týždňami som čítal článok ženy – matky, ktorej diagnostikovali túto chorobu, keď mala 33 rokov. Volal sa: „Keby som mohla žiť znova“: „Keby som mohla žiť znova, menej by som hovorila a viac počúvala. Plakala a smiala by som sa menej pri televízii, zato viac pri sledovaní života. Našla by som si čas počúvať starého otca, keď spomína na roky svojej mladosti. Hrala by som sa s deťmi na lúke a nedbala by som na zelené škvrny po tráve. Viac by som sa s manželom delila o zodpovednosť. Ale predovšetkým by som využila každú chvíľu... Brala by som svoju rodinu, svojich blízkych, svojich priateľov takých, akí sú, prežívala by som s nimi všetko, čo prežívajú oni a nedala by som si ich ani za svet.

Každá chvíľa, ktorú Ti Boh dáva, je nesmierny dar. Nepremárni ho. Nenaháňaj zajtrajšok. Ži najlepšie, ako môžeš, myšli pozitívnejšie, ak môžeš, vydaj zo seba to najlepšie už dnes. Lebo dnešok sa čoskoro zmení na zajtrajšok a zajtrajšok sa čoskoro zmení na večnosť.“

Od 11. apríla mám v aute žltý narcis. Nie je tam ako dekorácia, ale ako pripomienka. Vždy keď na neho pozriem, som v duchu s tými, ktorí s touto chorobou bojujú. Viem, že nie všetci môžeme prispieť na toto dielo finančným obnosom. Ale stále to môže byť naša ľudskosť, empatia, modlitba a ochota, ktorými pomôžeme tým, čo našu pomoc potrebujú.

Mgr. Ján Szentkereszty

■ Poslanci na slovíčko... Z činnosti sociálnej, zdravotnej a bytovej komisie

Vážení občania. Prostredníctvom nášho kultúrno – spoločenského mesačníka si Vás dovoľím trochu bližšie poinformovať o činnosti jednej z najviac vytážených komisií – komisie sociálnej, zdravotnej a bytovej. Týmto zároveň vyjadrujem nádej, že všetci patrioti a obyvatelia, ktorým leží na srdci dianie v obci, si radi prečítajú a čo to sa dozvedia o práci komisie. Ale pekne po poriadku.

Na druhom zasadnutí obecného zastupiteľstva po voľbách v roku 2014 bolo v našej obci zriadených šesť komisií. Jednou z nich je aj spomínaná komisia, ktorá pôsobí celé funkčné obdobie v zložení týchto nadšencov: Cvengrošová Božena, Čopjan Peter Bc., Krajňáková Eva, PhDr., Ph.D., Slaninová Barbora a Stanislavová Anna. Ja osobne som vďačná za toto zloženie komisie, pretože jej členovia na každé stretnutie prichádzajú s pevnou vôľou a s neochvejným optimizmom, čo najlepšie sa popasovať s požiadavkami občanov obce.

V máji 2015 som Vám predstavila v tomto našom skromnom mesačníku, vízie našej komisie. Keďže sa blíži koniec volebného obdobia, je na mieste priblížiť prácu komisie a zhodnotiť, či došlo k naplneniu našich cieľov a predstáv. V porovnaní s ostatnými komisiami, táto komisia mala doposiaľ najviac stretnutí, a aj reálne riešila najviac žiadosti obyvateľov obce. I keď jej záber bol široký vo všetkých troch oblastiach, najviac pozornosti a konkrétnych riešení si vyžadovala práve bytová oblasť.

Táto potreba vychádzala z neutíchajúceho dopytu občanov obce, ktorí potrebovali pomoc najmä pri riešení bytového problému. Ich žiadosti sa týkali pridelovania obecných nájomných bytov, ich výmeny, zmeny nájomcu, opravy, resp. rekonštrukcie nájomných bytov alebo ukončenia nájmu. Taktiež to boli sťažnosti na správanie susedov, na nedodržiavanie poriadku a rušenie nočného kludu. Konkrétne tieto sťažnosti ma veľmi mrzia, a to z dôvodu, že na ich odstránenie by postačovala obyčajná slušnosť, ohľaduplnosť, ktorá je predsa v silách a možnostiach každého občana, ktorého sa to týka. V tejto oblasti preto prirodzene vzišla

potreba spracovať nové podmienky na pridelovanie obecných bytov, preto bolo schválené nové Všeobecné záväzné nariadenie č. 1/2015 o podmienkach pridelovania a bývania v nájomných obecných bytoch a o hospodárení s nimi.

Na každom stretnutí sa komisia zaoberala informáciou o neplatičoch za prenájom obecných bytov a služby spojené s bývaním. Táto agenda je veľmi nevďačná a administratívne náročná. Neplatičom boli pravidelne zasielané výzvy na uhradenie nedoplatkov. Členovia komisie zorganizovali viackrát osobné stretnutia s neplatičmi a ponúkli im možnosť splátkových kalendárov. Bohužiaľ, zo strany niektorých neplatičov išlo len o formálny prísľub zaplataenia nedoplatkov, avšak k náprave veľakrát nedošlo, a preto musela obec pristúpiť k radikálnemu riešeniu. V spolupráci s právnikom obce boli zasielané na okresný súd návrhy na vydanie platobných rozkazov na úhradu nájmu a následne príkazy na vysťahovanie z nájomných obecných bytoch. Toto posledné a pre mnohých možno tvrdé riešenie, bolo zrealizované až po tom, čo sme vyskúšali všetky možnosti. Už len na doplnenie vyjadrujem názor a presvedčenie, že len pri trocha lepšej spolupráci, snahe a pochopenia zo strany neplatičov sme mohli tomuto poslednému riešeniu predísť. Komisia vykonávala kontrolu obecných bytov v časti obce Pätoráka z dôvodu získaných informácií, že dochádza k porušovaniu nájomných zmlúv a podozrenia z protiprávneho obsadzovania nájomných bytov. Komisia iniciovala aj zvýšenie nájomného pre obyvateľov v časti Pätoráka, bytového domu súp. č. 359, pretože sa začali koncom roka 2017 množiť zo strany nájomníkov žiadosti na poskytnutie resp. zakúpenie poškodených zariadení do obecných bytov (poškodenie zariadení bolo zapríčinené samotnými nájomníkmi, ale nájomcovia tejto skutočnosti nepripisujú dodnes žiaden význam). Na základe toho bol v spolupráci s právnikom obce spracovaný dodatok k nájomnej zmluve, ktorý bol jednoducho schválený obecným zastupiteľstvom.

V bytovej oblasti sa každoročne snažíme zlepšiť kvalitu bývania rodinám v obecných nájomných bytoch využívaním finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ako aj získaním štátnych dotácií. Napriek týmto skutočnostiam našu snahu mnohí

občania stále považujú za samozrejmosť. Opäť apelujem na občanov, ktorých sa predošlé riadky týkajú, aby nebrali za samozrejmosť, že takto to bude možné realizovať vždy. Naša pekná a hrdá obec nemá nevyčerpateľný zdroj financií a tieto mnohokrát zbytočne vynaložené peniaze obce, by mohli mať oveľa lepšie využitie ako na financovanie niečoho, čo bolo nepochopiteľne a zbytočne zničené.

Pre mňa osobne je najväčším sklamaním nedosiahnutie cieľa v oblasti sociálnej. Zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom obce v oblasti opatrovateľskej služby, ktorú si v súčasnosti obec objednáva a vynakladá za ňu nemalé finančné prostriedky z rozpočtu obce. Takýto spôsob je veľmi nerentabilný a financujeme aj určitú mašínériu ľudí, ktorí túto službu zabezpečujú. Pritom, ak by mala obec opatrovatelky z vlastných radov, som presvedčená, že jedná by to bola dobrá pracovná príležitosť pre občanov obce, ale aj výhodnejšia dostupnosť služieb v prirodzenom prostredí klienta a lepšia ekonomická transparentnosť. Prínosom by bolo aj vybudovanie zariadenia pre seniorov, v ktorom by sa poskytovala všestranná sociálna služba, cez operatívne programy MPSVR SR, ktoré by finančne odbremenili obec v tak veľkom projekte. Zrejme až enormný nárast občanov, ktorí budú odkázaní na pomoc opatrovateliek resp. nepretržitú starostlivosť, donúti niektorých občanov zmeniť svoj postoj.

Vzdravotnej oblasti boli vízie najskromnejšie, ale o to dôležitejšie, a to naďalej zabezpečiť udržateľnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti, zabezpečiť čo najlepšie podmienky na jej realizáciu

a skvalitňovať zdravotnícke služby pre občanov, čo sa aj obci darí. Je potrebné si uvedomiť, že čoraz viac pribúdajú obce, ktorých obyvatelia musia za zdravotným ošetrením vycestovať a všetci predsa vieme, že nie každý má na to možnosti a schopnosti. Možno si ani neuvedomujeme, ako by nám neprítomnosť zdravotníckeho zariadenia skomplikovala život.

Komisia úzko spolupracovala s orgánmi obce a ďalšími zainteresovanými subjektmi pri naplňaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Na záver si dovoľím pripomenúť, že zlaté časy v období baníctva pominuli, a útlm baníctva mnohým poctivým a pracovitým ľuďom zmenil život. Našu obec to veľmi postihlo a mnohí občania, ktorí prišli o prácu stratili zmysel života. Je však len na nás samotných, či sa zapojíme do života a diania obce. Sme otvorení a prístupní každej dobrej myšlienke, vízií a pomocnej ruke pri realizácii dobrého nápadu.

Možno už nebudem mať priestor, a preto sa chcem už teraz poďakovať mojim členom komisie za veľkú mieru zodpovednosti, profesionalitu, ústretovosť, čestnosť, empatický prístup, spravodlivosť a zákonnosť pri riešení problémov občanov obce. Je úžasné, že aj v tomto náročnom období pre každého z nás, sa stále nájde pár nadšencov, ktorým stačí za ich vynaložené úsilie spokojný úsmev a poďakovanie.

PhDr. Eva Krajňáková, PhD., predseda komisie

Uznesenie OcZ 31/42/2018

OcZ schvaľuje Smernicu č. 1/2018 na zabezpečenie postupu vybavovania sťažností a petícií

Uznesenie OcZ 32/42/2018

OcZ schvaľuje zmluvu o prenájme pozemku p. č. 885/6 zapísanej na LV č. 891 v katastrálnom území Obce Rudňany medzi Obcou Rudňany, 053 23 Rudňany 234 a p. Františkom Beregszászom, Sokoľany 216, 044 56 Sokoľany

Uznesenie OcZ 33/42/2018

OcZ.

A. berie na vedomie žiadosť starostu obce Rudňany, Žiadosť o nenávratný finančný príspevok (ďalej ŽoNFP)

a) kód výzvy: OPKZP-PO1-SC111-2017-33,

b) názov ŽoNFP: „Zberný dvor Rudňany“,

B. konštatuje, že ciele predkladaného projektu sú v súlade s platným programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja a s Územným plánom obce Rudňany.

C. schvaľuje

a) predloženie ŽoNFP v rámci Výzvy OPKZP-PO1-SC111-2017-33, za účelom realizácie projektu „Zberný dvor Rudňany“

b) zabezpečenie realizácie projektu obcou po schválení Žiadosti o NFP,

c) spolufinancovanie projektu vo výške 5% z celkových oprávnených výdavkov,

d) zabezpečenie financovania prípadných neoprávnených výdavkov projektu, ktoré predstavujú rozdiel medzi celkovými výdavkami projektu a celkovými oprávnenými výdavkami projektu.

Uznesenie OcZ 34/42/2018

OcZ

A. berie na vedomie

žiadosť starostu obce Rudňany, Žiadosť o nenávratný finančný príspevok (ďalej ŽoNFP)

a) názov ŽoNFP: „VÝZVA číslo VII. PREZÍDIUM HASIČSKÉHO A ZÁCHRANNÉHO ZBORU 2018“,

B. konštatuje, že ciele predkladaného projektu sú v súlade s platným programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja a s Územným plánom obce Rudňany.

C. schvaľuje

a) predloženie ŽoNFP za účelom realizácie projektu

„VÝZVA číslo VII. PREZÍDIUM HASIČSKÉHO A ZÁCHRANNÉHO ZBORU 2018“,

b) zabezpečenie realizácie projektu obcou po schválení Žiadosti o NFP,

c) spolufinancovanie projektu vo výške 5% z celkových oprávnených výdavkov, t.j. vo výške

1 500,- € (odhadovane celkové oprávnené výdavky projektu predstavujú výšku

maximálne 30 000,- €) a zároveň financovanie prípadných neoprávnených výdavkov, ktoré vzniknú v priebehu realizácie projektu.

Uznesenie OcZ 35/42/2018

OcZ schvaľuje

a) predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci výzvy OPLZ-PO6-SC613-2016-2, prioritná os 6, špecifický cieľ 6.1.3, zameranie: Výstavba nových komunitných centier v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít, Modernizácia a rekonštrukcia komunitných centier v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít, Prestavba objektov za účelom zriadenia a fungovania komunitných centier, za účelom realizácie projektu „Komunitné centrum v obci Rudňany“, ktorý je v súlade s platným Programom rozvoja obce a platným územným plánom obce,

b) zabezpečenie financovania projektu vo výške 5% z oprávnených výdavkov projektu t.j. 12 875,00 EUR,

c) zabezpečenie financovania neoprávnených výdavkov (rozdiel medzi výškou oprávnených výdavkov projektu a celkovou výškou výdavkov projektu), v predpokladanej výške 159 269,17 EUR resp. v závislosti od výsledku verejného obstarávania na zhotoviteľa stavby),

d) predloženie ŽoNFP na SO,

e) zabezpečenie súvisiacich činností s realizáciou projektu,

f) realizáciu projektu v prípade schválenia nenávratného finančného príspevku.

Uznesenie OcZ 36/42/2018

OcZ berie na vedomie Zápisnicu zo zasadnutia komisie na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov a kontroly

■ OZNAM

Obecný úrad v Rudňanoch oznamuje občanom, že v zmysle zákona č. 582/2004 Z.z. o dani z nehnuteľnosti v znení neskorších predpisov, sú povinní **daň z nehnuteľnosti za rok 2018**, ako aj **ostatné miestne dane a poplatky** (daň za psa, poplatok za odpad, za obnovu hrobového miesta, za údržbu cintorína o ost.) **uhradiť najneskôr do 15 dní**, po nadobudnutí právoplatnosti „**ROZHODNUTÍ**“ (t. j. po 30-tich dňoch), ktoré obdržíte v mesiaci **apríl – máj 2018** poštou alebo pracovníkom OcÚ.

Zároveň upozorňujeme občanov, ktorí si ne-splnili povinnosť podania nového daňového **Priznania o vzniku alebo zániku daňovej povinnosti na nehnuteľnosť** (do 31. 01. 2018), ktorú kúpili alebo predali v roku 2017, aby tak urobili čo najskôr v zmysle § 15 Daňového poriadku č. 563/2009 v znení neskorších predpisov.

Božena Cvengrošová - referát daní a poplatkov

■ OZNAM

Riaditeľka Materskej školy Rudňany č. 89 oznamuje, že zápis detí do materskej školy na školský rok 2018/2019 sa uskutoční v termíne od: 30. 04. 2018 do 31. 05. 2018 v priestoroch MŠ v čase od 10,00 hod. do 12,00 hod. v pracovných dňoch.

K zápisu je potrebné predložiť :

1. Žiadosť o prijatie dieťaťa do materskej školy. (tlačivo žiadosti si môžete vyzdvihnúť v MŠ)
2. Potvrdenie o zdravotnom stave od lekára (zdravotnej spôsobilosti).
3. Rodný list dieťaťa (k overeniu údajov)

Bez lekárskeho potvrdenia nebude žiadosť o prijatie do materskej školy akceptovaná.

Rodičia detí, ktoré navštevujú MŠ potvrdia triednym učiteľkám, že sa predprimárneho vzdelávania budú zúčastňovať i v školskom roku 2018/2019.

Nováková Zlatica, riaditeľka školy

■ Rudniansky literát

Kráľ čarovného miesta

Jedného sobotného rána sa Jakub vybral na prechádzku do lesa. Mamka mu zabalila do batoha fľašu s vodou a niečo na zahryznutie.

Ako tak šiel po lese, zrazu zbadal v dialke niečo zvláštne. Nevedel, čo je to. Jeho zvedavosť ho prinútila kráčať za neznámym. Ocitol sa pred stromom s ligotavými dverami. Podišiel bližšie a zaklopal. Nik mu však neotvoril. Pomaly stlačil kľučku a nakukol dnu. Odrazu sa prepadol a ocitol sa na čudnom mieste. Bolo to menšie mestečko, v ktorom vládol kráľ.

Jakub podišiel k nemu a povedal: „Dobrý deň veličenstvo, rád by som sa opýtal, kam som sa to dostal?“

Kráľ odpovedal: „Vitaj v mojom mestečku, ktoré sa volá Rudňany.“ – „Ako?“ opýtal sa Jakub znova. – „No, predsa Rudňany!“ odpovedal pokojne kráľ.

„Ešte som nepočul o takomto mestečku,“ pokrútil hlavou Jakub.

Kráľ váhavo odvetil: „Vieš, vlastne to nie je ani

mestečko, ale taká väčšia obec. Je známa ťažbou rudy a preto tu žije kopec ľudí. Chápeš?“

„Áno, už tomu rozumiem, ale ešte som sa nikdy nestretol s tým, žeby v obci vládol kráľ. Všetade naokolo spravujú obce starostovia,“ povedal Jakub. „No i napriek tomu, sa mi tu veľmi páči. Ak to jeho veličenstvo dovoľí, rád by som sa sem nastahoval aj s mojou mamkou. Smiem?“ nesmelo sa spytoval Jakub.

„Samozrejme, že dovoľím. My sa tešíme z každého nového občana a dokonca Ti zabezpečíme aj prácu,“ naradostene zväčšil kráľ.

Jakub sa vrátil domov a nadšene rozpovedal mamke, čo sa mu prihodilo. Mamka bola milo prekvapená a súhlasila so sťahovaním. Jakub sa stal vzorným obyvateľom Rudňan a keď kráľovi Miroslavovi ubúdali sily, rozhodol sa prenechať svoj trón mladému Jakubovi. Ten však nechcel byť kráľom, ale rozhodol sa stať starostom. Takto si tam s mamkou žili a keď nepomreli, žijú dodnes.

Júlia Vadelová, 7.A

ŠKOLA...

Žijeme len raz,
tak škola netráp nás.
Každé ráno vstať,
umyt si ruky, umyt si tvár,
je ťažké pre každého z nás.

Veľké počty, veľké skúšky,
škola pre nás má,
tak sa pusti do toho,
nech všetci vidia,
že na to máš.

Túžba po vzdelaní,
začala vo mne rásť,
keď som už konečne
mala jedenásť.

Matiku, slovinu v taške mám,
na autobus sa pomaly ponáhlam.
Sobota je voľný deň,
do školy dnes nepôjdem.
Celý deň budem doma čakať v nevôli,
kým pôjdem zase do školy.

Ester Horváthová, 7.A

■ Z redakčnej pošty

NEBOJME SA LEKÁRA

Pomôžme deťom prekonať strach z lekárov

Jedna rómska mamička ma žiadala, aby som jej dieťa prijala do predškolského zariadenia. Opakovane nosila nepotvrdenú žiadosť od lekára a tvrdila, že jej dcérka sa lekára strašne bojí. Oslovila som ju s návrhom absolvovať lekársku prehliadku v našom doprovode, čoho výsledkom bolo, že deti z MŠ SRPII v doprovode pedagógov navštívili lekárske stredisko v Rudňanoch. Cieľom tohto projektu bolo formou zážitkového učenia odstrániť u detí strach z lekárskeho prostredia a nadobudnúť dôveru k lekárovi. U niektorých detí bolo na začiatku badať určité rozpaky, ale postupom času sa im všetka nedôvera z očí vytratila a sličky sa zmenili na smiech. Najprv detský pediater predviedol na dievčatku, ktoré mi nepretržite zvieralo dľaň ako vyzerá preventívna

prehliadka a deti spoznali, že to vôbec neboli. Následne sme sa presunuli do zubnej ambulancie. Pani zubárka oboznámila deti so správnou hygienou a správnou stravou. Deti si mali možnosť vyskúšať zubné ošetrenie a pani zubárka im ukázala všetko, čo pri tom používa a ako to robí. Za odvahu každé dieťa dostalo sladkú odmenu. Deti mali z tejto exkurzie veľký zážitok a obrovskú radosť, a preto by som sa chcela touto cestou poďakovať MUDr. Branislavovi Pencákovi a MUDr. Marcele Melikanovej za prijaté, spoluprácu, ochotu s nami spolupracovať, za ich trpezlivosť a drahocenný čas, ktorý nám venovali.

Strach z návštevy lekára vzniká už v útlom veku. Ale v tejto veci môžeme my rodičia, my pedagógovia, ale samozrejme i detskí lekári, urobiť veľa. Pomôžte deťom zabojovať so strachom z lekárov. Rodičia by sa mali vyhnúť tomu, aby do ambulancie priniesli so sebou stres, netrpezlivosť a zlú náladu. Malé dieťa potrebuje v situáciách, kedy sa cíti ohrozené – napr. pri odbere krvi alebo injekcii – podporu a útechu.

Typy, ako pomôcť dieťaťu prekonať strach z lekárov

■ Doma alebo v materskej škole by ste sa mali pokúsiť hravou formou oboznámiť deti s témami lekár, nemocnica a záchranná služba. Hovorte s deťmi o návšteve lekára. To eliminuje u dieťaťa strach z neznámeho. Môžete si napríklad popozerať a vyskúšať medicínske „náčinie“, lahnúť si na posteľ a navzájom sa obviazať. Takéto skúsenosti sú dôležité a pomáhajú odbúrať strach. Hry na doktora prinášajú deťom zábavu a posilňujú dôve-

ru v zmyslové vnímanie. Aj ten, kto preberá úlohu lekára sa niečo učí: lekár preberá zodpovednosť a musí s pacientom zaobchádzať mimoriadne šetrne. Dospelí by mali zasiahnuť do hry detí skutočne len vtedy, ak deti prekročili stanovené hranice, napríklad ak: staršie deti nabádajú mladšie, aby sa hrali na lekárov a obnažovali sa, alebo ak si deti spôsobujú bolesť.

■ Nevysvetľujte veľa a nesľubujte, že to nebude bolieť. Držte sa radšej pravdy. Pomocť môže aj to, ak budete dieťaťu rozprávať o svojom vlastnom strachu z injekcie v období, keď ste boli deťmi, ale aj o skúsenostiach, že to nebolo väčšinou až také zlé.

■ Pri návšteve: Dieťa by malo mať odev, ktorý sa ľahko oblieka a vyzlieka. U obzvlášť bojzlivých detí pomôže doprovod obľúbeného macka a vyšetrenie v náručí matky, aby sme tak zmiernili stres dieťaťa.

■ Urobte si doma stručné poznámky, ako doteraz choroba prebiehala: Kedy začalo byť dieťa malátne, bez chuti do jedla, kedy začala horúčka? Aká vysoká bola? Pri plačúcom dieťati v ambulancii nemusíte loviť v pamäti. Pri väčších bolestiach ohlásťe telefonicky, že prídete s plačúcim a kričiacim dieťaťom a spýtajte sa na dobu čakania. Zapište si aj vaše otázky týkajúce sa napr. stravy dieťaťa. Pri napätej atmosfére u lekára by ste mohli rýchlo zabudnúť, čo všetko ste od neho chceli všetko vedieť.

■ Ako prípravu na návštevu lekára by ste sa mohli zahrať doma divadielko s mackom, či bábikou, pričom necháte dieťa vykonávať rolu lekára.

■ Malé deti by mali byť pri návšteve lekára vyspaté a najedené (ak lekár neprikáže inak). Takéto deti reagujú pokojnejšie.

Valéria Hozzová, Mgr.
Učiteľka MŠ SRP II Rudňany 359

Kniha – matka múdrosti!

Čítanie knihy je neustály dialóg, pri ktorom nás kniha oslovuje a naša duša jej odpovedá.

(André Maurois)

Mesiac marec nás upozorňuje nielen na skutočnosť prebúdajúcej sa jarnej prírody po dlhom zimnom spánku, ale i na to, že je mesiacom knihy, ktorá znamená pre nás zdroj poznania, získavania

nových vedomostí, relaxu, prispieva k rozvoju a vývinu gramotnosti. Je dôležitým zdrojom pozitívnych zážitkov a skúseností, podporujúcich motiváciu, záujem o vzťah k písanej kultúre, vzdelávaniu a učeniu.

A práve za týmto účelom a s cieľom prebúdzajú už v rannom veku lásku ku knihám, sa deti nášho predškolského zariadenia dňa 12. 3. 2018 zúčastnili exkurzie Obecnej knižnice v Rudňanoch. Aj týmto spôsobom sa pedagogickí zamestnanci snažia sprostredkovať deťom bohatstvo jazykovej kultúry a poznania, ktoré im prináša kniha. Vo svojej výchovno- vzdelávacej práci kladú veľký dôraz na predčitateľskú gramotnosť detí cez manipuláciu s maľovaným čítaním, pravidelným čítaním rozprávok – hlavne ľudových bájok, príbehov s detským hrdinom, divadelnými predstaveniami hranými aj profesionálnymi hercami, dramatizáciou, nácvikom básní, riekaniek atď.

V knižnici našich malých čitateľov srdečne a milo privítala pracovníčka obecnej knižnice, pani Mária Almašiová. Primeranou formou im priblížila spôsob zápisu do knižnice, výmenu prepožičaných kníh, oboznámila ich s celkovou organizáciou knižničného systému. Na regáloch si všimli usporiadanie kníh, ich rôznorodosť, početnú detskou literatúrou až po knihy pre dospelých a tiež literatúru odbornú. Najväčšiu pozornosť v nich prebudili police plné poézie a prózy pre deti, rozprávkových kníh, leporel, encyklopédií atď. Spolu s pani učiteľkou si priblížili zodpovednú prácu ľudí, ktorí sa bezprostredne podieľajú pri zrode týchto kníh. Začína sa to výrobou papiera, prácou spisovateľov a ilustrátorov, tlačením kníh v tlačiarňach. Zdlháva a vari nie ľahká práca týchto ľudí nás nabáda k správnej manipulácii s knihou,

šetrnému zaobchádzaniu s priateľkou. Radostnú atmosféru do kolektívu vnesla 4-ročná Adelka Ošustová, ktorá krásne prerozprávala rozprávku, „O Pampúšikovi“, za čo sa jej dostalo veľkého potlesku.

Pani knihovníčke deti na záver zarecitovali, zaspievali a obdarili drobným darčekom z ich vlastnej tvorivej dielne. Na oplátku im teta pripravila zaujímavé pracovné listy s jarnou tematikou a nechýbala ani sladkosť. Vyhlásila súťaž pre deti o najkrajšiu záložku do knihy, výsledky ktoré budú vyhlásené koncom mesiaca marec.

Už v predškolskom veku si deti vytvárajú vzťah ku knižkám a k čítaniu, aj napriek tomu, že sami ešte nevedia čítať. Ste to práve vy-ich rodičia, ktorí môžu ich čitateľskú gramotnosť ovplyvniť najviac. Ak sú deti obklopené knižkami, počúvajú príbehy, ktoré im čítate, spoločne s vami si v nich listujú a prezerajú obrázky, rozvíja to ich fantáziu a uľahčuje prípravu na vstup do školy.

V závere chceme ešte raz poďakovať pani M. Almášiovej za jej ústretovosť a ochotu s nami spolupracovať.

*Deti a ped. zamestnanci MŠ č. 89 v Rudňanoch
Alžbeta Novorovská*

Z rozprávky do rozprávky v MŠ 5RP II Rudňany

Aj tento mesiac sme v našej MŠ 5RP II pokračovali v rozvíjaní predčitateľskej gramotnosti a u detí sme rozvíjali počúvanie s porozumením. Tento mesiac sa to udialo aj s rómskym prekladom rozprávky O troch prasiatkach v podaní p. Kvety Berkyovej. Cieľom čítania a prekladov je poskytnúť deťom zdroj poznatkov, zábavy a docieľiť u detí pochopenie, že text je nositeľom informácií. Aj rómskym prekladom pozitívne rozvíjame vzťah

detí ku knihe, k čítaniu, aktívnu a pasívnu slovnú zásobu. Obsah rozprávky sme si upevňovali aj jej dramatizáciou, diskusiou, vypracovaním pracovných listov a časovou osou, kedy deti usporadúvali ilustrácie do poradia v akom sa stali a následne prerozprávali príbeh.

Dňa 15. 3. 2018 deti z MŠ 5RP II navštívili Spišské divadlo v Spišskej Novej Vsi. Z balkóna divadla sledovali regionálnu súťažnú prehliadku detskej dramatickej tvorivosti. Deti nielenže zažili atmosféru veľkého divadla, ale oboznámili sa aj s divadelným spracovaním rozprávok Poplašná správa, Tri prasiatka a Ak uhádneš moje meno v detskom podaní.

Valéria Hozzová, Mgr.

Prevencia pred popálením

Pani Kveta Berkyová zároveň z dôvodu zvýšeného výskytu popálenín u detí s nami diskutovala o bezpečnosti v domácnosti. Deťom zdôraznila, že:

- popáleniny spôsobujú predmety, ktoré majú vysokú teplotu, napríklad zapálená zápalka, plameň sviečky, plameň na plynovom horáku, horúca rúra, oheň v krbe, piecka v kuchyni, žehlička, ale aj elektrický prúd, ktorý je v elektrických zásuvkách a zapojených elektrických spotrebičoch v elektrických zásuvkách, zapnutá žiarovka,
- horúca káva, čaj, polievka, vriaca voda vo varnej kanvici môže spôsobiť veľmi vážne a bolestivé obareniny,
- nikdy nesmú chytať a nič vkladať do elektrických zásuviek a hrať sa s vecami, ktoré sú zapojené do elektrických zásuviek,
- zápalky a zapaľovače nie sú na hranie, ak ich nájdú doma, upozornia na to rodiča, vonku ich taktiež neberú do rúk, zápalky a zapaľovače môžu zapáliť oblečenie, spôsobiť požiar domu, podpáliť les,
- horiacu sviečku nesmú chytať do ruky, nesmú sa veľmi približovať k piecke, pokiaľ sa v nich kúri, nesmú sa hrať pri sporáku v kuchyni ani s ním,
- v prípade, ak došlo k menšej popálenine, je potrebné postihnuté miesto okamžite ochladiť. Stačí dať poranenú časť tela pod čistou tečúcou studenú vodu a ranu sterilne prekryť.

Pluzgiere sa nesmú strhávať, pretože rana sa môže infikovať.

Ak máte pochybnosti o vážnosti poškodenia, vyhľadajte lekársku pomoc. Popáleniu môžete účinne predchádzať, ak na toto riziko myslíte! Buďte opatrní a veďte k tomu i svoje deti pri akejkoľvek manipulácii s ohňom, horúcimi predmetmi, horúcimi tekutinami a parou.

Valéria Hozzová, Mgr.

Deň učiteľov

Príchod marca pre nás všetkých signalizuje koniec zimy a nástup jari. Konečne sa oteplí a my pookrejeme na tele i na duši. Pre nás učiteľov znamená marec aj niečo viac. Dňa 28. 3. 2018 sa konala v Spojenej škole Slávnostná akadémia z príležitosti Dňa učiteľov. Žiaci a žiačky našej školy prispeli bohatým programom, aby potešili učiteľov a uctili si ich prácu. Staršie žiačky sa predstavili divadelnou scénkou, Z vyučovacej hodiny “ a zatancovali na známu pieseň, Despacito“. Menší žiaci mali pripravenú choreografiu na pieseň, Až raz budem učiteľkou“. Taktiež odzneli piesne o učiteľoch a o škole ako prejav vďaky zo strany žiakov. Na záver Slávnostnej akadémie bolo prezentované vtipné video, 1. stupeň verzus 2.stupeň.“ Žiaci odovzdali učiteľom aj vlastnoručne vyrobené darčeky.

Okrem toho sme sa my učelia stretli aj mimo školy na slávnostnom posedení, kde sa konečne všetci nepozerala na hodinky a nečakáme na zazvonenie alebo na koniec prestávky. Vypneme, uvoľníme sa, veď v škole sa každý deň snažíme odovzdať žiakom kúsok seba a napriek ich časnému nezájmu sa snažíme nájsť spôsob, ako ich motivovať, vyvolať záujem o učenie, naučiť ich písať, čítať a zaradiť sa do spoločnosti. Nie vždy sa to však podarí. Tak ako sa rodič snaží vychovávať svoje dieťa najlepšie ako vie, ale niekedy to nepri-

nesie také výsledky aké by chcel, presne to sa stáva aj nám. Vložená energia a úsilie niekedy neprinesú adekvátny výsledok. Tieto dni však vyvážia také, v ktorých vidíme že to, čo robíme má zmysel a aj malé každodenné úspechy znamenajú v konečnom dôsledku veľký úspech. Práca učiteľa je kreatívna, náročná na psychiku a empatiu a nie nadarmo sa vraví, že to nie je práca, ale poslanie. Ale my sme si ho vybrali dobrovoľne. Sme radi že si na nás v deň nášho sviatku každoročne spomína pán starosta aj poslanci OcZ a týmto im chceme poďakovať za krásne kvietky, ale predovšetkým za to, že na nás nezabúdajú. Všetkým učiteľom dodatočne prajem veľa zdravia, energie, empatie, kreativity a veľa osobných aj pracovných úspechov.

Na záver už len jeden citát, ktorý veľmi vystihuje aj prácu učiteľov v našej obci:

Ak k nám deti prichádzajú zo silných a zdravých funkčných rodín, našu prácu to robí ľahšou.

Ak k nám však neprihádzajú zo silných a zdravých funkčných rodín, našu prácu to robí oveľa dôležitejšou.

(Barbara Colorose)

Mgr. Z.Strehovská, Ing. M.Malecová

Deň Rómov

Kedy oslavujeme Deň Rómov? Odkiaľ pochádzajú Rómovia? Čím sa živili v minulosti? Aké sú ich zvyky, obľúbené jedlá a aké sú rómske symboly?

Odpovede na tieto a mnohé iné otázky by ste sa dozvedeli na našom tematickom dni v špeciálnej základnej škole, ktorý sme zorganizovali pre žiakov 1-5.ročníka. V ňom sa deti dozvedeli, že 8. apríl je celosvetovo uznávaný ako Medzinárodný deň Rómov. Tento deň bol vyhlásený v roku 1990, ale koná sa na počesť prvého celosvetového stretnutia Rómov, ktoré sa konalo na I. kongrese v dňoch 8.- 12. apríla 1971 v Orpingtone pri

Londýne. Účastníci stretnutia založili prvú medzinárodnú rómsku organizáciu - Internacional Rromani Union (IRU). Medzinárodnú rómsku úniu - Maškarthemutñi romañi khetañiben. Odmietli označenie cigán a požiadali medzinárodné organizácie o rešpektovanie svojho mena Róm/Rómovia. Prihlásili sa ku krajine svojho pôvodu, ktorým je India a prijali rómsku vlajku a rómsku hymnu.

Okrem histórie, ktorú si žiaci pripomenuli znázornením remesiel, ktorými sa Rómovia živilí – kováčstvom, výrobkami z hliny, košíkárstvom, výrobou metiel a veštením z ruky, nám starší žiaci predviedli typické rómske spevy a tance pod vedením p. učiteľky Zinky Strehovskej.

V rómskych tradíciách sme pokračovali súťažami v spievaní rómskych piesní, v súťaži o najkrajší rómsky tanec a nakoniec o najrýchlejšie zjedenú mariklu, ktorá je typickým rómskym jedlom – je to placka z nekysnutého cesta, pečená priamo na platni. Všetci súťažiaci boli odmenení drobnými darčekomí. Na záver sme si vypočuli /aj zaspievali / rómsku hymnu a každá trieda dostala za úlohu vytvoriť svoju rómsku vlajku. Veríme, že tento tematický deň spestril vyučovací proces v našej škole a že sa páčil žiakom aj učiteľom.

Múdrosť starých Rómov hovorí: „Keď znie spev, mizne žal.“

Ing. M. Malecová, Mgr K. Olejárová

Exkurzia v Archíve rudnianskeho baníctva

Dňa 13.04.2018 sa deti z našej MŠ 5.RPII Ry zúčastnili exkurzie v Archíve rudnianskeho baníctva. Hneď v úvode deti a pedagogických pracovníkov milo privítal správca archívu pán Anton Šarik, ktorý nás sprevádzal prehliadkou vystavovaných exponátov rudnianskeho baníctva. Púťavou a deťom veku primeranou formou priblížil históriu baníctva v našej obci, ťažkú prácu baníkov pri ťažbe železných rúd. Hneď vo vstupnej hale deti najviac zaujala maketa ťažnej veže a niektoré druhy železných rúd s obsahom zlata a striebra, ktoré si mali možnosť pozrieť, ohmatať a poťažkať. V ďalších miestnostiach deti videli staré kroniky, fotografie, vlajky, odznaky, banícke uniformy. Deti sa oboznámili s rôznymi pracovnými nástrojmi, ochrannými prilbami a s rôznymi typmi lúčiar od najstarších olejových, karbidových až po elektrické, ktoré využívali baníci pri svojej práci v podzemí. V závere prehliadky sa deti aj pani učiteľky poďakovali pánovi Šarikovi za jeho pekný výklad a sprevádzanie archívom a rozlúčili sa pozdravom a zápisom do kroniky.

Edita Jendrálová, učiteľka MŠ 5.RPII Ry

Gaňova Tarnava – krajské kolo

Dňa 18. 4. 2018 nás Spojená škola na Fabíniho ul. v Spišskej Novej Vsi opäť veľmi srdečne privítala a tentoraz vo folklórnom štýle. Uskutočnil sa tu totiž ďalší, už 13. ročník, súťažnej prehliadky v prednese poézie a prózy pre žiakov špeciálnych škôl z celého kraja pod názvom Gaňova Tarnava. Gaňova preto, lebo Viliam Gaňo bol zakladateľom špeciálnej pedagogiky a narodil sa v Tarnave. Jeho portrét zdobí aulu, kde sa každoročne uskutočňuje zahájenie tejto skvelej prehliadky hovoreného slova. Našu školu reprezentovali títo žiaci: Anastázia Horváthová, Ján Hlaváč, Vasil Horváth, Laura Hlaváčová, Rozalinda Kotlárová. Všetci podali úžasný výkon, za ktorým je vidieť mravčiu prácu učiteľov na špeciálnej škole. Dieťa s akýmkoľvek handicapom potrebuje špeciálne metódy a prístupy pri učení sa textu a aj keď obmedzenia, ktoré majú, sú často viditeľné, ich radosť z recitácie je veľká. Konkurencia bola výnimočne vážna a náročná. No i medzi skvelými recitátormi sa naši vôbec nestratili a Vasil Horváth získal 3. miesto. Aj keď ostatní nezískali ocenenie, vôbec sme sa za nich na tomto podujatí nemuseli hanbiť. Sprievodnou akciou Gaňovej Tarnavy je i výtvarná súťaž s niekoľkými témami, do ktorej sa zapojili i žiaci našej školy a Patrik Pačan získal 1. miesto v kategórii Biblické príbehy – Jonáš a veľryba. Aj keď špeciálne školstvo je v poslednom čase kritizované, má svoj zmysel, lebo i handicapované deti získavajú pocit úspechu a ten je dôležitý pre správny vývoj každého dieťaťa. A o tomto sa každoročne presvedčame na tomto skvelom podujatí.

*Mgr. Katarína Kandráčová,
PaedDr. Zdenka Hovancová – Spojená škola*

■ Policajné okienko

V období mesiacov február, marec a apríl 2018 príslušníci Obcej polície zistili a objasnili 11 priestupkov, z toho 4 priestupky proti majetku podľa §-u 50 ods.1 zákona č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, 4 priestupky na úseku podnikania podľa §-u 24 ods.1 zákona č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (nedovolený predaj) porušením VZN č. 3/2011, 3 priestupky proti verejnému poriadku podľa §-u 48, zákona č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (1 porušenie VZN č. 1/2011 o čistote obce, 1 porušenie VZN č. 3/2013 o podmienkach predaja, podávania a používania alkoholických nápojov na území obce Rudňany a 1 porušenie VZN o chove psov). Priestupky boli riešené v blokovom konaní

■ Dňa 2. 2. 2018 policajti ObP v súčinnosti s MOPS pristihli pri krádeži parkiet z objektu bývalej slobodárne maloletých E.H,D.H,R.H a E.H žiaci SZŠ. Vec riešená v kompetencii ObP.

■ Dňa 6. 2. 2018 policajti ObP pristihli pri krádeži okenného rámu z objektu bývalej slobodárne P. G. Vec riešená v kompetencii ObP.

■ V dňoch 19. 02. 2018 – 21. 02. 2018 hliadka ObP vykonávala zvýšený dohľad nad verejným poriadkom v obci, ako aj v okolí Slovenskej pošty počas poberania dávok sociálneho zabezpečenia.

■ Dňa 9. 3. 2018 bol pri zdravotnom stredisku nájdený mobilný telefón zn. AKAI. Po vykonaných opatreniach bol MT vrátený obyvateľke obce Vítkovce.

■ Dňa 19. 3. 2018 bolo na útvar ObP oznámené, že v záhrade rodinného domu v časti Podbrezová volne pustené psi strhli lesnú zver. Po preverení všetkých skutočností a zabezpečení zodpovednej osoby z príslušného poľovníckeho združenia bolo zistené, že sa jednalo o úhyn lesnej zveri. Majiteľ volne pustených psov pre porušenie ustanovení VZN č. 3/1018 o chove psov bol riešený v blokovom konaní.

■ Dňa 5. 4. 2018 o 10,00 hod. hliadka asistovala hasičom Dobrovoľného požiarného zboru pri hasení požiaru bývalého kultúrneho domu a následne o 12,00 hod pri hasení trávnatého porastu v časti Stupy.

■ V dňoch 19. 03. 2018 – 21. 03. 2018 hliadka ObP vykonávala zvýšený dohľad nad verejným poriadkom v obci, ako aj v okolí Slovenskej pošty počas poberania dávok sociálneho zabezpečenia.

■ Dňa 19. 4. 2018 bolo na útvar ObP oznámené, že v stodole v časti Závistlivec sa nachádza uhynutá lesná zver. Po preverení skutočností bola zabezpečená zodpovedná osoba z príslušného poľovníckeho združenia.

...pokračovanie na ďalšej strane

Spoločenská rubrika

NARODENIA

Marcela Horváthová
Antónia Horváthová
Jasmina Dunková
Ester Horváthová
Adam Gaži
Denisa Dunková
Jasmina Horváthová
Sofia Horváthová
Samuel Horváth
Damián Horváth
Stanislav Horváth

JUBILANTI

80 rokov
Kapusta Ambróz
70 rokov
Horváthová Elena
Sirko Ľudovít
65 rokov
Kačír Rudolf
60 rokov
Meško Tibor
Viktora Václav
Košík Ondrej
Kučma Milan

ÚMRTIA

Jozef Maršalek
Vasil Horváth

...pokračovanie z predchádzajúcej strany

Obecná polícia vyzýva občanov obce Rudňany, vzhľadom na nadchádzajúce jarne obdobie, aby dodržiavali VZN obce Rudňany č. 1/2011 o čistote obce v zmysle ktorého, je zakázané spaľovať zvyšky rastlín, listia, smeti, odpadkov a vypaľovať trávu na verejných priestranstvách. Je zakázané akékoľvek vypaľovanie, ktoré zasahuje svojím dymom do priestorov bytov a domov obyvateľov. Na likvidáciu takéhoto odpadu sú určené hnedé nádoby na bioodpad. V prípade porušenia ustanovení môže byť uložená bloková pokuta do výšky 33 € a v rozkaznom konaní do výšky 250 €.

V poslednom období v obci Rudňany dochádza k poškodzovaniu zvislých dopravných značiek v časti Huta, Zimné, preto Obecná polícia upozorňuje že poškodzovanie takýchto dopravných značiek sa môže kvalifikovať ako trestný čin poškodzovania a ohrozovania prevádzky verejnoprospešného zariadenia podľa §-u 286ods.1 písm. a/ Trestného zákona, ktorý znie:

§ 286

(1) Kto úmyselne ohrozí prevádzku

a) verejného telekomunikačného zariadenia, verejnej poštovej siete alebo prostriedku hromadnej prepravy alebo odstráni, alebo urobí neupotrebitelnou zvislú dopravnú značku zákazovú alebo príkazovú, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Mgr. Štefan Súkeník,
náčelník ObP

Obyvateľstvo obce k 23. 4. 2018

Stav podľa vekových kategórií	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	4517/2636	2255/1292	2262/1344
Deti do 18 rokov	1859/1562	930/773	929/789
- z toho do 15 rokov	1612/1367	813/681	799/686
Ostatní obyvatelia	2658/1074	1325/519	1333/555

POĎAKOVANIE

Vyjadrujeme úprimné poďakovanie všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí sa dňa 26. 3. 2018 prišli rozlúčiť a odpovedať na poslednej ceste nášho drahého otca, dedka, svokra, brata, švagra, strýka a príbuzného **Jozefa Maršaleka**.

Ďakujeme za kvetinové dary, prejavy sústrasti i za teplé ľudské slová, ktorými ste sa snažili zmierniť náš žiaľ. Za dôstojnú rozlúčku ďakujeme pánovi farárovi Matúšovi Perignáthovi, Mgr. Kataríne Kandráčovej, Mgr. Jánovi Szentkeresztyemu, ministrom, Ing. Janke Gazdurovej a všetkým, ktorí sa pričínili o dôstojnú rozlúčku.

Smútiaca rodina

Ťažko sa nám s Tebou lúčilo, ťažko je bez teba byť, láska však smrťou nekončí, v našich srdciach budeš žiť. Z úprimného srdca ďakujeme za vyjadrenú sústrasť a kvetinové dary všetkým, ktorí sa prišli dňa 8. marca 2018 rozlúčiť s našim drahým manželom, otcom, starým a prastarým otcom, a príbuzným, pánom **Jozefom Erbanom**.

Za dôstojnú rozlúčku ďakujeme pánovi farárovi Matúšovi Perignáthovi, Ing. Janke Gazdurovej, Mgr. Kataríne Kandráčovej, Mgr. Jánovi Szentkeresztyemu a banickemu cechu obce Rudňany.

Smútiaca rodina

SPOMIENKA

Odišla si za svetlom, kdesi v dialke splynula si s ním. Nech tichá modlitba letí za Tebou, v srdciach žijíš v nás spomienkami.

17. mája 2018 uplynie smutné 1. výročie, čo nás navždy opustila milovaná sestra, manželka, mama, švagrína, svokra **Božena Ganišinová**. Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomínajú súrodenci s rodinami,
manžel a dcéra s manželom